

Date: 21stDecember-2024

BOLALARNING IJTIMOYIY-EMOTSIONAL RIVOJLANISHINI QO‘LLAB-QUVVATLASH USULLARI.

Shukurova Madina O‘ktamovna
Osiyo xalqaro universiteti o‘qituvchisi

Annotasiya: Bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishi, ular hayotining dastlabki davrlarida eng muhim rivojlanish jarayonlaridan biridir. Ushbu jarayon, bolalarning o'zaro munosabatlar, hissiyotlarni anglash, o'zini va boshqalarni tushunish, hamda boshqa ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirishini ta'minlaydi. Bu rivojlanish, ularga nafaqat yaqin munosabatlar qurishda yordam beradi, balki kelajakdagi hayotiy muvaffaqiyatlarida ham muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishini qo'llab-quvvatlash usullari va metodlari haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy-emotsional rivojlanish, bola tarbiyasi, hissiy intellekt, pedagogik usullar, bolalar psixologiyasi, oila roli, o'qituvchi va ota-onalar.

Kirish

Bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishi, psixologik jihatdan muhim bir jarayon bo'lib, bu bola o'z atrofidagi odamlar bilan munosabatlar o'rnatishi, o'z hissiyotlarini ifodalashi va boshqalarning hissiyotlarini tushunishi uchun zarurdir. Bu rivojlanish, bolaning o'zligini anglash, o'z hissiyotlarini boshqarish, empatiya ko'nikmalarini rivojlantirish va ijtimoiy moslashuvchanlikni oshirishga yordam beradi. Ijtimoiy-emotsional rivojlanishning barcha bosqichlari bolalarning psixologik farovonligini ta'minlashga hissa qo'shadi. Tarbiyachilar, o'qituvchilar va ota-onalar bolalarning bu rivojlanish jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun samarali usullarni qo'llashlari zarur.

Asosiy qism

Hissiy intellektni rivojlantirish

Hissiy intellekt bolaning o'z hissiyotlarini anglash va boshqalarning hissiyotlarini tushunish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Hissiy intellektni rivojlantirish, bolalarga o'z hissiyotlarini boshqarishda yordam beradi va ular bilan ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi. Tarbiyachilar va ota-onalar, bolalarga o'z hissiyotlarini to'g'ri ifodalash va boshqalarning his-tuyg'ularini hurmat qilishni o'rgatishi kerak. Bu orqali bolalar o'zlarini va atrofdagilarni yaxshiroq tushunadilar, natijada ularning emotsional salomatligi yaxshilanadi.

Empatiya va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish

Empatiya, bolaning boshqa odamlarning hissiyotlarini tushunish va ularga mos javob berish qobiliyatidir. Empatiya bolalarga boshqa odamlarning holatlarini his qilish va ijtimoiy muhitda o'zlarini qanday tutish kerakligini anglashda yordam beradi. O'qituvchilar va ota-onalar, bolalarga empatiya ko'nikmalarini o'rgatish uchun rolli o'yinlar, guruh ishlari va boshqa faoliyatlardan foydalanishlari mumkin. Bu ko'nikmalarni rivojlantirish, bolalarni



Date: 21stDecember-2024

do'stlar bilan yaxshi munosabatlar o'rnatishga, jamoada ishlashga va ijtimoiy muhitda muvaffaqiyatli bo'lishga yordam beradi.

O'zini hurmat qilishni oshirish

O'zini hurmat qilish bolalarning o'zini yaxshi his qilishlari va ijtimoiy muhitda o'z o'rnini topishlariga yordam beradi. O'zini hurmat qilishni rivojlantirish uchun bolalarga o'zlarining kuchli tomonlarini ko'rsatish, muvaffaqiyatlarini qadrlash va xatolarni o'rganish muhimdir. Buning uchun, ota-onalar va o'qituvchilar bolalarni qiyinchiliklarga duch kelganda qo'llab-quvvatlab, ularni o'z salohiyatlarini ochishga undashlari kerak. Shuningdek, ular bolalarga o'zlarini qabul qilishni, o'z zaifliklarini tushunishni va o'z ustida ishlashni o'rgatishlari kerak.

Oila va maktabning roli

Oila va maktab bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishida eng muhim o'rin tutadi. Oila, bola uchun dastlabki va eng muhim tarbiya manbai hisoblanadi, bu yerda ular birinchi bo'lib o'z hissiyotlarini ifodalashni, boshqalarni hurmat qilishni o'rganadilar. Maktabda esa, bolalar turli ijtimoiy guruhlarga qo'shilish, do'stlar orttirish, va o'z hissiyotlarini boshqarish bo'yicha yangi ko'nikmalarni rivojlantiradilar. O'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik, bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu o'zaro tushunish, birgalikda ishlash va bolalarga to'g'ri yo'l-yo'riq ko'rsatishda katta ahamiyatga ega.

Pozitiv ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish

Bolalarga o'zaro aloqalarni to'g'ri o'rnatish va ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirishda yordam berish zarur. Ijtimoiy aloqalar, bolaning o'zini ijtimoiy muhitda qanday his qilishi va boshqalar bilan yaxshi munosabatlarni o'rnatishi uchun juda muhimdir. Bu jarayonni qo'llab-quvvatlash uchun, ota-onalar va o'qituvchilar bolalarga do'stlikni rivojlantirish, jamoaviy ishlarni bajarayotganda hamkorlik qilish va ijtimoiy xulq-atvorni o'rgatishlari kerak. Boshqa odamlar bilan ijtimoiy aloqalar o'rnatish, bolalar uchun hissiy xavfsizlik va ijtimoiy muvaffaqiyatni ta'minlaydi.

Xulosa

Bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishi, ularning kelajakdagi psixologik va ijtimoiy muvaffaqiyatlari uchun muhim ahamiyatga ega. Oila, maktab va jamiyat o'zaro hamkorlikda bolalarga to'g'ri tarbiya va ko'nikmalarni o'rgatish orqali ularning bu rivojlanishini qo'llab-quvvatlashi kerak. Hissiy intellekt, empatiya, o'zini hurmat qilish, ijtimoiy aloqalar va boshqa ko'nikmalarni rivojlantirish orqali bolalar o'zlarini va atrofdagilarni yaxshiroq tushunadilar, bu esa ularning hayotini boyitadi. Shuningdek, bu rivojlanish bolalarni kelajakdagi muvaffaqiyatlarga tayyorlaydi, shuning uchun bu jarayonni qo'llab-quvvatlash har bir tarbiyachining, o'qituvchining va ota-onaning burchidir.



Date: 21stDecember-2024

ADABIYOTLAR:

1. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). Speech grow up in training using interactive methods. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 357-360.
2. O'ktam qizi Buxoro, S. M. (2022). BOLANING NUTQINI RIVOJLANTIRUVCHI O 'YINLAR. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 484-486.
3. Oktam's, S. M. (2023). Methods and Tools of Speech Development of Small Group Children in Preschool Education Organization. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 104-108.
4. O'ktam qizi Shukurova, M. (2023). The importance of genres of folklore in the education of preschool children. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 96-99.
5. Shukurova, M. (2023). METHODS AND METHODS OF INCREASING CHILDREN'S SPEECH IN A PRESCHOOL ORGANIZATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 477-480.
6. Shukurova, M. O. K. (2024). Growing children's speech in the process of introducing them to the environment and nature. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 130-135.
7. Shukurova, M. (2024). OILADA FARZAND TARBIYASIDA OTANING ROLI. *ZAMONAVIY TARAQQIYOTDA ILM-FAN VA MADANIYATNING O 'RNI*, 3(2), 162-167.
8. O'ktamovna, S. M. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA TABIAT BURCHAGINI TAYYORLASH. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 661-667.
9. O'ktamovna, S. M. (2024). EXTRACURRICULAR ACTIVITIES IN PRIMARY GRADES. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 654-660.
10. O'ktamovna, S. M. (2024). PREPARATION OF THE NATURE CORNER IN PRESCHOOL EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 675-681.
11. SHUKUROVA, M. (2024). NEUROPEDAGOGY AS A FOUNDATION FOR INCREASING THE EFFECTIVENESS OF THE EDUCATIONAL PROCESS. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, 5(07), 1-8.
12. O'ktamovna, S. M. (2024). BOLALAR NUTQINING TOVUSH MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH. *PEDAGOG*, 7(5), 48-55.
13. [ПОДГОТОВКА УГОЛОКА ПРИРОДЫ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ](#) МУ Шукурова - *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 2024
14. Sobirovna, S. Y. (2023). O 'YIN ORQALI BOLA TAFAKKURI VA NUTQINI OSTIRISH. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR*, 1(3), 93-99.
15. Yulduz, S. (2023). KREATIV YONDASHUVLAR ASOSIDA BOLALAR NUTQI VA TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISH. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 23(2), 87-92.



Date: 21stDecember-2024

16. Yulduz, S. (2023). МАКТАБГАЧА YOSHDAGI BOLALARDA EKOLOGIK TA'LIM BERISHNING O'ZIGA XOSLIGI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 21(3), 124-129.
17. Sobirovna, S. Y. (2022). PEDAGOGNING KREATIVLIGI BOLALAR IJODIY RIVOJLANISHINING ZARUR SHARTI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 219-220.
18. Sobirovna, S. Y. (2022). KICHIK MAKTAB YOSHDAGI O 'QUVCHILAR BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. *PEDAGOGS jurnali*, 1(1), 158-160.
19. Sobirovna, Y. S. (2023). Methods and Tools of Economic Education in Preschool Children. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 109-115.
20. Sobirovna, S. Y. (2023). METODIST FAOLIYATI ASOSLARI. SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR, 1(5), 108-114.
21. Sobirovna, S. Y. (2023). Creativity in the work of an educator. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(10), 361-367.
22. Sobirovna, S. Y. (2024). МАКТАБГАЧА TA'LIMDA NUTQ, MULOQOT OQISH VA YOZISH MALAKALARINING SOHALARI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 52-62.
23. Yulduz, S. (2024). SYUJETLI-ROLLI OYINLARNING BOLA FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(1), 44-51.
24. Sobirovna, S. Y. (2024). AESTHETIC EDUCATION AS A TOOL TO LEAD CHILDREN TO PERFECTION. *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 354-367.
25. Yulduz, S. (2024). Estetik tarbiya bolalarni komillikka yetaklovchi vosita sifatida. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 2(2), 95-106.
26. G'aniyevna, P. R. F. (2022, June). МАКТАБГА TAYYORLOV GURUHLARI UCHUN SAVODXONLIKKA O'RGATISH MASHG'ULOTLARIDA, A'HARF-TOVUSHINI O'RGATISH METODIKASI. In *E Conference Zone* (pp. 38-41).
27. Tojiddinovna, I. F. A. (2024). Tarbiya turlari va ularning shaxs kamolotiga ta'siri. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 429-435.
28. Tajiddinovna, I. F. (2024). Types of education and their impact on personality development. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 469-475.
29. Tajiddinovna, I. F. A. (2024). THE ISSUE OF EDUCATION IN PRIMARY EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 615-620.
30. Исомова, Ф. Т. (2024). Виды образования и их влияние на развитие личности. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(2), 461-468.
31. Tajiddinovna, I. F. A. (2024). FIRST STEP PROGRAM IN PRESCHOOL EDUCATION. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 609-614.
32. Tojiddinovna, I. F. A. (2024). МАКТАБГАЧА TA'LIM JARAYONIDA BOLALARNING IJTIMOIIY MOSLASHUVI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 590-595.



Date: 21stDecember-2024

33. Tojiddinova, I. F. A. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA "ILK QADAM" DASTURI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 603-608.
34. Isomova, F. A. T. Q. (2022). MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA TAYYORLASHDA NUTQ O'STIRISH MASHG'ULOTLARINING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 947-949.
35. Akbarovna, I. S. (2023). YOSHLARDA DESTRUKTIV G'OYALARGA QARSHI IMMUNITET HOSIL QILISH OMILLARI.
36. Akbarovna, I. S. (2023). TALABA YOSHLARDA MAFKURA TUSHUNCHASI VA MAFKURAVIY IMMUNITETNI SHAKLLANTIRISH.
37. Ikromova, S. A. (2023). Cognitive processes and their description in psychology. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 115-133.
38. Akbarovna, I. S. (2024, April). BOSHLANG'ICH SINFLARDA SINFDAN TASHQARI MASHG 'ULOTLAR. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 2, No. 4, pp. 27-32).
39. Akbarovna, I. S. (2024, April). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TA'LIM MASALASI. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 2, No. 4, pp. 21-26).
40. Ikromova, S. A. (2023). FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF IMMUNITY TO DESTRUCTIVE IDEAS IN ADOLESCENTS. *Innovation in Science, Education and Technology*.
41. Ikromova, S. (2023). Formation of ideological immunity to destructive information in teenagers. *Modern science and research*, 2(5), 1009-1014.
42. Ikromova, S. (2023). CONCEPT OF IDEOLOGY AND FORMATION OF IDEOLOGICAL IMMUNITY IN YOUTH STUDENTS. *Modern Science and Research*, 2(6), 1223-1226.
43. Ikromova, S. (2024). PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA SHAKLLARI VA MAZMUNI. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(3), 918-924.
44. Akbarovna, I. S. (2023). Formation of Ideological Immunity to Destructive Information in Adolescents. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 119-122.
45. Akbarovna, I. S. (2024). THE IMPORTANCE OF COMPARATIVE PEDAGOGY IN PRESCHOOL EDUCATION. *MASTERS*, 2(8), 22-27.
46. Akbarovna, I. S. (2024). O'QITUVCHINING KASBIY MALAKALARI. *MASTERS*, 2(8), 15-21.
47. Akbarovna, I. S. (2024). ЗНАЧЕНИЕ СРАВНИТЕЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(7), 14-20.
48. Akbarovna, I. S. (2024). ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ НАВЫКИ УЧИТЕЛЯ. *PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI*, 2(7), 7-13.
49. Akbarovna, I. S. (2024). PROFESSIONAL SKILLS OF THE TEACHER. *WORLD OF SCIENCE*, 7(8), 1-7.



Date: 21stDecember-2024

50. Akbarovna, I. S. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA Qiyosiy PEDAGOGIKANING AHAMIYATI. WORLD OF SCIENCE, 7(8), 8-13.
51. Akbarovna, I. S. (2024). SPORT O 'YINLARI REJASI ORQALI SOG 'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLAR. MASTERS, 2(5), 91-97.
52. Akbarovna, I. S. (2024). A HEALTHY FAMILY ENVIRONMENT AS A SOCIAL FACTOR IN PREPARING YOUNG PEOPLE FOR FAMILY LIFE. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 529-535.
53. Akbarovna, I. S. (2024). ЗДОРОВАЯ СЕМЕЙНАЯ СРЕДА КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ФАКТОР ПОДГОТОВКИ МОЛОДЕЖИ К СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ. MASTERS, 2(5), 98-104.
54. Ikromova, S. (2024). FORMS AND CONTENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGY. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 933-939.
55. Akbarovna, I. S. (2024). MASTERING THE BASICS OF PEDAGOGICAL SKILLS. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 882-887.
56. Akbarovna, I. S. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ ЧЕРЕЗ ПЛАН СПОРТИВНЫХ ИГР. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 521-528.
57. Akbarovna, I. S. (2024). SPORTCHILAR FAOLIYATINI O'RGANISHNING UMUMIY PSIXOLOGIK USULLARI. WORLD OF SCIENCE, 7(5), 536-543.
58. Akbarovna, I. S. (2024). PROCEDURE FOR CREATING PSYCHOLOGICAL TEST PROGRAMS. PEDAGOG, 7(6), 153-159.
59. Икромова, С. (2024). ФОРМЫ И СОДЕРЖАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 925-932.
60. Икромова, С. А. (2024). ОСВОЕНИЕ ОСНОВ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ НАВЫКОВ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 894-899.
61. Икромова, С. А. (2024). ВАЖНОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, 4(3), 906-911.
62. Икромова, С. А. (2023). O'SMIRLARDA DESTRUKTIV AXBOROTLARGA NISBATAN MAFKURAVIY IMMUNITET HOSIL BO'LISHINING O'ZIGA XOS PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI: Ikromova Sitara Akbarovna Osiyo xalqaro universiteti assistenti. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (10), 333-336.
63. Ikromova, S., & Ziyodullayeva, M. (2024). DEVIANT XULQ-ATVOR. Modern Science and Research, 3(11), 576-579.
64. Икромова, С., & Джумаева, Ф. (2024). ОРИЕНТИРЫ ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ И В ДРУГИХ СТРАНАХ. Modern Science and Research, 3(11), 540-546.
65. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ. PSIXOLOGIYA VA SOTSIOLOGIYA ILMIY JURNALI, 2(4), 47-53.

